

II

(Akty, których publikacja nie jest obowiązkowa)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA

ZALECENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 16 listopada 2005 r.

w sprawie dziedzictwa filmowego i konkurencyjności związanych z nim działań przemysłowych

(2005/865/WE)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 157,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

po zasięgnięciu opinii Komitetu Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 151 ust. 4 Traktatu stanowi, że Wspólnota ma uwzględniać aspekty kulturalne w swoim działaniu na podstawie innych postanowień Traktatu, w szczególności w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur.
- (2) Kinematografia jest formą sztuki zapisaną na nietrwałym nośniku, co wymaga pozytywnego działania ze stron władz publicznych w celu zapewnienia jej ochrony. Utwory kinematograficzne stanowią istotny element naszego dziedzictwa kulturowego, w związku z czym zasługują na pełną ochronę.

(3) Poza wartościami, które wnoszą do kultury, utwory kinematograficzne stanowią źródło informacji historycznych na temat społeczeństwa europejskiego. Utwory te we wszechstronny sposób świadczą o historii bogactwa tożsamości kulturowych Europy oraz o różnorodności zamieszkujących ją ludzi. Obrazy kinematograficzne stanowią zasadniczy element procesu poznawania przeszłości i podstawę dla obywatelskiej refleksji nad naszą cywilizacją.

(4) Niniejsze zalecenie ma na celu wsparcie lepszego wykorzystania przemysłowego i kulturowego potencjału europejskiego dziedzictwa filmowego poprzez wspieranie polityk innowacyjności, badań i rozwoju technologicznego w dziedzinie konserwacji i restaurowania utworów kinematograficznych. Zalecane dalsze działania mają na celu zapewnienie istnienia warunków niezbędnych dla konkurencyjności przemysłu filmowego Wspólnoty, które przyspieszą rozwój jego konkurencyjności.

(5) Dziedzictwo filmowe stanowi istotny element przemysłu filmowego, a propagowanie jego konserwacji, restaurowania i eksploatacji może przyczynić się do poprawy konkurencyjności tego przemysłu.

(6) Rozwój europejskiego przemysłu filmowego ma istotne znaczenie dla Europy ze względu na jego znaczący potencjał w dziedzinie dostępu do kultury, rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy. Odnosi się to nie tylko do produkcji i projekcji filmów, ale również do gromadzenia, katalogowania, zachowania i restaurowania utworów kinematograficznych. Zachodzi potrzeba poprawienia warunków konkurencyjności działalności przemysłowej związanej z dziedzictwem filmowym, w szczególności w zakresie lepszego wykorzystania osiągnięć technologicznych, takich jak digitalizacja.

⁽¹⁾ Dz.U. C 123 z 30.4.2004, str. 4.

⁽²⁾ Dz.U. C 74 z 23.3.2005, str. 18.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 10 maja 2005 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 24 października 2005 r.

- (7) Pełne osiągnięcie tego potencjału wymaga istnienia sprawnego i innowacyjnego przemysłu filmowego we Wspólnocie. Można to ułatwić poprzez poprawę warunków konserwacji, restaurowania i eksploatacji dziedzictwa filmowego, a także usunięcie przeszkód w rozwoju i pełnej konkurencyjności branży, w szczególności poprzez gromadzenie, katalogowanie, zachowanie i restaurowanie dziedzictwa filmowego oraz udostępnienie go do użytku oświatowego, kulturalnego, badawczego lub dla innych niekomercyjnych zastosowań o podobnym charakterze, zawsze z poszanowaniem praw autorskich i pokrewnych.
- (8) Ogólna konkurencyjność przemysłu filmowego poprawi się dzięki tworzeniu warunków sprzyjających współpracy między wyznaczonymi organami, którymi mogą być europejskie, krajowe lub regionalne archiwa, instytuty filmowe lub podobne instytucje, w sprawach dotyczących konserwacji i ochrony dziedzictwa filmowego.
- (9) Rezolucja Rady z dnia 26 czerwca 2000 r. w sprawie zachowania i podniesienia wartości dziedzictwa kina europejskiego⁽¹⁾ wzywa Państwa Członkowskie do współpracy w restaurowaniu i konserwacji dziedzictwa kinematograficznego, między innymi poprzez odwołanie się do technologii cyfrowych, do wymiany dobrych praktyk w tym sektorze, do propagowania stopniowego tworzenia europejskich sieci danych archiwalnych oraz do rozważenia możliwego wykorzystania tych zbiorów w celach edukacyjnych.
- (10) Europejska Konwencja w sprawie ochrony dziedzictwa audiowizualnego stanowi, że każda strona musi wprowadzić, za pomocą środków ustawodawczych lub innych właściwych środków, obowiązek deponowania materiałów filmowych, stanowiących część jej dziedzictwa audiowizualnego, wyprodukowanych lub koprodukowanych na terytorium danej strony.
- (11) Komunikat Komisji z dnia 26 września 2001 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych dotyczących utworów kinematograficznych oraz innych utworów audiowizualnych⁽²⁾ przeanalizował prawne deponowanie utworów audiowizualnych na poziomie krajowym i regionalnym jako jeden z możliwych sposobów konserwacji i ochrony europejskiego dziedzictwa audiowizualnego i rozpoczął przegląd sytuacji dotyczącej deponowania utworów kinematograficznych w Państwach Członkowskich.
- (12) Podczas posiedzenia Rady (Rada ds. Kultury i ds. Audiowizualnych) w dniu 5 listopada 2001 r. przewodniczący Rady zauważył, że treść komunikatu Komisji spotkała się z przychylnym przyjęciem Rady.
- (13) W swojej rezolucji z dnia 2 lipca 2002 r.⁽³⁾ w sprawie komunikatu Komisji Parlament Europejski podkreślił znaczenie ochrony dziedzictwa kinematograficznego i poparł podejście wyrażone w Europejskiej konwencji o ochronie dziedzictwa audiowizualnego, która stanowi ważny punkt odniesienia w czasach nasilonych zmian technologicznych. Stopniowe przechodzenie na techniki cyfrowe umożliwi większą konkurencyjność europejskiego przemysłu filmowego i w dłuższym okresie przyczyni się do zmniejszenia kosztów katalogowania, deponowania, konserwacji i restaurowania utworów audiowizualnych. Jednocześnie stworzy nowe możliwości innowacji w dziedzinie ochrony dziedzictwa filmowego.
- (14) Rezolucja Rady z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie deponowania utworów kinematograficznych w Unii Europejskiej⁽⁴⁾ zachęcała Państwa Członkowskie do wdrożenia skutecznego systemu deponowania i zachowania utworów kinematograficznych stanowiących część ich dziedzictwa audiowizualnego w swoich archiwach krajowych, instytutach filmowych lub podobnych instytucjach, jeżeli takie systemy jeszcze nie istnieją.
- (15) Wszystkie Państwa Członkowskie posiadają już systemy gromadzenia i zachowania utworów kinematograficznych stanowiących część ich dziedzictwa audiowizualnego. Cztery piąte tych systemów opiera się na zobowiązaniu prawnym lub umownym do deponowania wszystkich filmów lub przynajmniej tych filmów, które otrzymały finansowanie publiczne.
- (16) „Materiał filmowy” oznacza każdy zapis filmowy, niezależnie od tego, jakimi środkami i na jakim nośniku został zarejestrowany, z dźwiękiem lub bez, zdolny przekazać wrażenie ruchu.
- (17) „Utwór kinematograficzny” oznacza dowolnej długości materiał filmowy, w szczególności filmy fabularne, filmy rysunkowe i dokumentalne, przeznaczony do wyświetlania w kinach.
- (18) „Utwory kinematograficzne stanowiące część ich dziedzictwa audiowizualnego” oznaczają produkcje filmowe, w tym koprodukcje z innymi Państwami Członkowskimi lub państwami trzecimi, zaklasyfikowane jako takie przez Państwa Członkowskie lub wskazane przez nie organy, w oparciu o obiektywne, przejrzyste i niedyskryminujące kryteria. Całość dziedzictwa audiowizualnego Państw Członkowskich stanowi europejskie dziedzictwo audiowizualne.

(1) Dz.U. C 193 z 11.7.2000, str. 1.

(2) Dz.U. C 43 z 16.2.2002, str. 6.

(3) Dz.U. C 271 E z 12.11.2003, str. 176.

(4) Dz.U. C 295 z 5.12.2003, str. 5.

- (19) W celu zapewnienia, że europejskie dziedzictwo filmowe zostanie przekazane przyszłym pokoleniom, należy je w sposób metodyczny gromadzić, katalogować, zachowywać i restaurować, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi.
- (20) Europejskie dziedzictwo filmowe należy uczynić bardziej dostępnym dla celów edukacyjnych, kulturalnych, badawczych lub innych niekomercyjnych zastosowań o podobnym charakterze, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi.
- (21) Przeniesienie posiadania egzemplarzy utworów kinematograficznych na organy archiwizujące nie oznacza przeniesienia praw autorskich i pokrewnych.
- (22) Artykuł 5 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym⁽¹⁾ stanowi, że Państwa Członkowskie mogą przewidzieć wyjątki lub ograniczenia w odniesieniu do szczególnych czynności reprodukcji dokonywanych przez ogólnodostępne biblioteki lub przez archiwa, które nie mają na celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści gospodarczej lub handlowej,

PRZYJMUJĄ DO WIADOMOŚCI ZAMIAR KOMISJI, ABY:

- 1) rozważyć wprowadzenie dla beneficjentów korzystających z finansowania ze środków UE obowiązku deponowania w przynajmniej jednym archiwum krajowym kopii filmów europejskich, które otrzymały finansowanie ze środków UE;
- 2) wspierać współpracę pomiędzy wyznaczonymi organami;
- 3) rozważyć finansowanie projektów badawczych w dziedzinach długookresowego zachowywania i restaurowania filmów;
- 4) promować europejską normalizację w zakresie katalogowania filmów w celu poprawy interoperacyjności baz danych, w tym przez współfinansowanie projektów normalizacji i przez wzmocnienie wymiany najlepszych praktyk, przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności językowej;
- 5) ułatwić negocjowanie standardowej umowy na poziomie europejskim pomiędzy wyznaczonymi organami a posiadaczami praw, określającej warunki, na których wyznaczone organy mogą udostępniać publicznie zdeponowane utwory kinematograficzne;
- 6) monitorować i oceniać stopień, w jakim środki określone w niniejszym zaleceniu są skuteczne oraz rozważyć konieczność podjęcia dalszych działań.

NINIEJSZYM ZALECAJĄ, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE poprawiły warunki konserwacji, restaurowania i korzystania z dziedzictwa filmowego oraz usunęły przeszkody na drodze do rozwoju i pełnej konkurencyjności europejskiego przemysłu filmowego przez:

- 1) wspieranie zwiększonego wykorzystania potencjału przemysłowego i kulturalnego europejskiego dziedzictwa filmowego przy pomocy środków systematycznej konserwacji i restaurowania, zachęcając do polityk innowacji, badań i rozwoju technicznego w dziedzinie konserwacji i restaurowania utworów kinematograficznych;
- 2) podjęcie nie później niż 16 listopada 2007 r. środków ustawodawczych, administracyjnych lub innych właściwych środków w celu zapewnienia, aby utwory kinematograficzne stanowiące część ich dziedzictwa audiowizualnego były systematycznie gromadzone, katalogowane, zachowywane, rekonstruowane i udostępniane do użytku oświatowego, kulturalnego, badawczego lub dla innych niekomercyjnych zastosowań o podobnym charakterze, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi;
- 3) wyznaczenie odpowiednich organów do realizacji w interesie publicznym zadań określonych w ust. 2 w sposób niezależny i profesjonalny, zapewniając im otrzymanie najlepszych dostępnych zasobów finansowych i technicznych;
- 4) zachęcanie wyznaczonych organów do określenia, w porozumieniu lub w drodze umowy z posiadaczami praw, warunków, na jakich zdeponowane utwory kinematograficzne mogą być udostępniane publiczności;
- 5) rozważenie, w szczególności w celu promowania dziedzictwa filmowego, ustanowienia lub wspierania krajowych akademii filmowych lub podobnych podmiotów;
- 6) przyjęcie właściwych środków w celu zwiększenia wykorzystania technologii cyfrowych i nowych technologii do gromadzenia, katalogowania, zachowania i restaurowania utworów kinematograficznych;

Gromadzenie

- 7) podjęcie systematycznego gromadzenia utworów kinematograficznych stanowiących część ich narodowego dziedzictwa audiowizualnego w drodze obowiązkowego prawnego lub umownego depozytu w wyznaczonych organach, co najmniej jednej wysokiej jakości kopii takich utworów kinematograficznych. Wyznaczając

⁽¹⁾ Dz.U. L 167 z 22.6.2001, str. 10.

warunki deponowania, Państwa Członkowskie powinny zagwarantować, że:

- a) w okresie przejściowym obejmują one te produkcje lub koprodukcje, które otrzymały publiczne finansowanie na poziomie krajowym lub regionalnym; po upływie tego okresu przejściowego powinny one obejmować, tak dalece, jak to praktycznie możliwe, wszystkie produkcje, w tym produkcje, które nie otrzymały żadnego publicznego finansowania;
- b) zdeponowane utwory kinematograficzne są dobrej jakości technicznej, tak aby ułatwić ochronę i możliwość powielania, a towarzyszące metadane mają standardową formę, stosownie do okoliczności;
- c) depozyt był złożony w momencie publicznego udostępnienia filmu, a w żadnym przypadku nie później niż w ciągu dwóch lat;

Katalogowanie i tworzenie baz danych

- 8) przyjęcie odpowiednich środków (które mogłyby ostatecznie doprowadzić do powstania kodeksu archiwizacji produkcji filmowej) w celu promowania katalogowania i indeksowania zdeponowanych utworów kinematograficznych oraz zachęcenia do tworzenia baz danych zawierających informacje o filmach, przy użyciu europejskich i międzynarodowych norm;
- 9) promowanie normalizacji europejskiej, interoperacyjności filmograficznych baz danych i ich dostępności dla społeczeństwa, na przykład poprzez Internet, szczególnie przez aktywne zaangażowanie wyznaczonych organów;
- 10) zbadanie możliwości stworzenia sieci baz danych obejmującej europejskie dziedzictwo audiowizualne, we współpracy z odpowiednimi organizacjami, w szczególności Radą Europy (Eurimages i Europejskie Obserwatorium Audiowizualne);
- 11) zachęcanie organów zajmujących się archiwizacją do zwiększenia wartości zasobów poprzez organizowanie ich w zbiory na poziomie UE, na przykład pod względem tematu, autora i okresu;

Zachowanie

- 12) przyjęcie ustawodawstwa lub wykorzystanie innych metod zgodnie z krajowymi praktykami w celu zapewnienia zachowania zdeponowanych utworów kinematograficznych. Środki służące zachowaniu powinny obejmować w szczególności:

- a) reprodukowanie filmów na nowych nośnikach danych;
- b) zachowanie sprzętu przeznaczonego do projekcji utworów kinematograficznych na różnych nośnikach;

Restaurowanie

- 13) wprowadzenie wszystkich właściwych środków w celu zezwolenia, w ramach swojego ustawodawstwa, na reprodukowanie zdeponowanych utworów kinematograficznych dla celów restaurowania, jednocześnie umożliwiając posiadaczom praw korzystanie, na podstawie umów między wszystkimi zainteresowanymi stronami, z udoskonalonego potencjału przemysłowego ich utworów, będącego wynikiem restaurowania;
- 14) popieranie projektów restaurowania starych filmów lub filmów o wysokiej wartości kulturalnej lub historycznej;

Udostępnianie zdeponowanych utworów kinematograficznych do użytku oświatowego, kulturalnego, badawczego lub dla innych niekomercyjnych zastosowań o podobnym charakterze;

- 15) przyjęcie koniecznych środków ustawodawczych lub administracyjnych w celu umożliwienia wyznaczonym organom udostępniania zdeponowanych utworów kinematograficznych do użytku oświatowego, kulturalnego, badawczego lub dla innych niekomercyjnych zastosowań o podobnym charakterze, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi;
- 16) podjęcie odpowiednich środków w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym dostępu do zdeponowanych utworów kinematograficznych, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi;

Szkolenie zawodowe i znajomość mediów

- 17) promowanie szkolenia zawodowego we wszystkich dziedzinach związanych z dziedzictwem filmowym w celu wspierania zwiększonego wykorzystania przemysłowego potencjału dziedzictwa filmowego;
- 18) promowanie wykorzystania dziedzictwa filmowego do wzmocnienia wymiaru europejskiego w zakresie edukacji i propagowania różnorodności kulturowej;
- 19) wspieranie i propagowanie edukacji wizualnej, filmoznawstwa i umiejętności korzystania z mediów na wszystkich poziomach edukacji, w programach kształcenia zawodowego i w programach europejskich;

20) promowanie bliskiej współpracy między producentami, dystrybutorami, nadawcami i instytucjami filmowymi dla celów edukacyjnych, przy jednoczesnym poszanowaniu kwestii praw autorskich i pokrewnych;

Depozyt

21) rozważenie stworzenia systemu dobrowolnego lub obowiązkowego deponowania:

- a) materiałów towarzyszących i reklamowych związanych z utworami kinematograficznymi stanowiącymi część narodowego dziedzictwa audiowizualnego;
- b) utworów kinematograficznych stanowiących część narodowego dziedzictwa audiowizualnego z innych krajów;
- c) materiałów zawierających ruchome obrazy innych niż utwory kinematograficzne;
- d) utworów kinematograficznych wyprodukowanych w przeszłości;

Współpraca pomiędzy wyznaczonymi organami

22) zachęcanie i wspieranie wyznaczonych organów do wymiany informacji i koordynowania ich działalności na poziomie krajowym i europejskim w celu, przykładowo:

- a) zapewnienia spójności metod gromadzenia i konserwacji oraz interoperacyjności baz danych;
- b) wydawania, na przykład na DVD, materiałów archiwalnych z napisami w możliwie największej liczbie języków Unii Europejskiej, w każdym przypadku w zgodności z prawami autorskimi i pokrewnymi;
- c) zebrania europejskiej filmografii;
- d) stworzenia wspólnego standardu dla elektronicznej wymiany informacji;
- e) przygotowywania wspólnych projektów badawczych i edukacyjnych, promując jednocześnie rozwój europejskich sieci szkół filmowych i muzeów kina;

Działania po przyjęciu niniejszego zalecenia

23) informowanie Komisji co dwa lata o działaniu podjętym w odpowiedzi na niniejsze zalecenie.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 16 listopada 2005 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący
J. BORRELL FONTELLES

W imieniu Rady
Przewodniczący
Bach of LUTTERWORTH